

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 5Cb/37/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014201161
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2015:1014201161.2

Uznesenie

Okresný súd Dunajská Streda v právnej veci žalobcu: STAVIL, s.r.o., IČO: 36 229 920, so sídlom Povodská cesta 7, Dunajská Streda, zastúpeného: Advokátska kancelária Legal Cases s.r.o. proti žalovanému: D.. O. E., so sídlom R.. P. XX, T., správca konkurznej podstaty úpadcu: Poľnohospodárske stavby, a.s., v konkurze, IČO: 31 424 643, so sídlom Povodská cesta, Dunajská Streda, o určenie vlastníctva, takto

rozhodol:

- I. Konanie sa zastavuje, pretože sa v tej iste veci už právoplatne rozhodlo.
- II. O vrátení súdneho poplatku a trovách sa rozhodne po právoplatnosti tohto uznesenia.

odôvodnenie:

Žalobca sa žalobou došlou pôvodne Krajskému súdu v Bratislave 11. júla 2014 a postúpenou tunajšiemu súdu 15. augusta 2014 domáha určenia, že „je vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. C. J., zápis. v LV č. XX ako parc. č. XXXX/X- zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 916 m², parc.č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 5 019 m², parc.č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 489 m², administratívna budova s.č. XXX na parc. č. XXXX/XX, parc.č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 43 m², čistiaca stanica s.č. XXX na parc. č. XXXX/XX, parc.č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 1 495 m², dielňa s.č. XXX na parc. č. XXXX/XX, parc.č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 285 m², kotolňa s.č. XXX na parc.č. XXXX/XX, v podiele 1/1 k celku“.

V žalobe predniesol, že tieto nehnuteľnosti nadobudol kúpnu zmluvou z 20. júla 2004 uzavretou so správcom konkurznej podstaty úpadcu Poľnohospodárske stavby, a.s. Ten 29. septembra 2004 od zmluvy odstúpil, pretože žalobca nezaplatil kúpnu cenu; to však nebola pravda. Hoci pôvodne správca neplatnosť odstúpenia uznal, žalovaný ako nový správca na ňom trval a nehnuteľnosti zapísal do konkurznej podstaty. Právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 10 Cbi 16/2008-112 z 10. marca 2010 (v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. k. 3 Obo 75/2010, 3 Obo 76/2010-172) bol žalovaný zaviazaný tieto nehnuteľnosti z konkurznej podstaty vylúčiť.

Následne žalovaný začal na tunajšom súde konanie o určenie, že vlastníkom uvedených nehnuteľností je úpadca. Po vylúčení sudcov tun. súdu bola vec prikázaná Okresnému súdu Skalica, ktorý ju rozsudkom sp. zn. 1 C 152/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9 Co 156/2013 právoplatne zamietol. Medzičasom začal žalobca na tunajšom súde taktiež konanie o určenie, že vlastníkom nehnuteľností je on, toto konanie však bolo zastavené pre prekážku začatej veci. Na základe toho žalobcovi svedčí vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam, a preto sa domáha jeho určenia. Naliehavý právny záujem odôvodňuje tým, že ako vlastníkom nehnuteľností je na liste vlastníctva stále zapísaný žalovaný (úpadca).

Súd pred začatím konania skúmal najskôr, či sú splnené podmienky konania (§ 103 O. s. p.), medzi ktoré patrí aj zákaz opätovne rozhodovať o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo. Podľa § 159 ods. 3 O. s. p. totiž platí, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa o nej rozhodovať znova.

Podľa judikatúry (porov. napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 84/2014 a v ňom citované skoršie rozhodnutia) rozsudok vyslovujúci, že určitý právny vzťah alebo právo (ne)existuje, tvorí pre adresátov tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 159 ods. 2 O. s. p. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O. s. p.). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané. Jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány. Žalobca, ktorý bol účastníkom konania, v ktorom súd vydal právoplatné rozhodnutie ktorým určil, či tu určitý právny vzťah alebo právo (ne)existuje, je týmto rozhodnutím (jeho výrokom) viazaný a preto sa nemôže v inom súdnom konaní úspešne domáhať toho istého určenia, o ktorom už raz bolo právoplatne rozhodnuté. Ak by tak urobil, zastavením takéhoto nového konania súdom sa prejavia účinky právoplatne rozhodnutej veci podľa § 159 ods. 3 O. s. p. Pojem „tá istá vec“ v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p. však predpokladá identitu predmetu konania a identitu účastníkov.

Z rovnakých predpokladov vychádza aj ustanovenie § 83 O. s. p., podľa ktorého začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Aj v tomto ustanovení sa pod pojmom „tá istá vec“ rozumie totožný predmet konania vedeného medzi totožnými účastníkmi. Ustanovenie § 83 a § 159 ods. 3 O. s. p. spolu súvisia v tom zmysle, že sa dopĺňajú - § 159 ods. 3 bráni tomu, aby sa totožná vec, aká už bola právoplatne skončená, prejednávala, § 83 potom bráni tomu, aby sa vôbec prejednávala ešte pred právoplatným skončením skôr začatej veci. Cieľom § 83 O. s. p. je v podstate ešte počas konania zabrániť tomu, aby raz nastala situácia predpokladaná v § 159 ods. 3 O. s. p., teda že sa po skončení jedného konania bude ešte stále o tej istej veci pokračovať v inom konaní.

Pojem „totožná vec“ v uvedených ustanoveniach tak treba vykladať a aj aplikovať zhodne. Veci, ktoré sú totožné na účely posúdenia prekážky podľa § 83 O. s. p., sú logicky totožné aj na účely § 159 ods. 3 O. s. p., ak majú rovnaký predmet a rovnakých účastníkov. Odpadnutím prekážky litispendencie v dôsledku právoplatného rozhodnutia určitej veci nastupujú účinky veci rozsúdenej podľa § 159 ods. 3 O. s. p. Zánik litispendencie v dôsledku právoplatného rozhodnutia veci tak nemôže mať za následok právo začať konanie o tej istej veci znova, pretože tomu bráni ustanovenie § 159 ods. 3 O. s. p. Inak povedané, ak žaloba o určenie vlastníctva osoby A voči osobe B je v pomere k žalobe o určenie vlastníctva osoby B k tomu istému predmetu voči osobe A konaním v tej istej veci, potom aj rozsudok o prvej žalobe zakladá prekážku veci rozhodnutej aj pre druhú uvedenú vec. Jedinou výnimkou z tohto pravidla je situácia, kedy súd po zastavení neskôr začatého konania (z dôvodu litispendencie) v skôr začatom konaní buď vôbec meritórne nerozhodne, alebo rozhodne, ale bez toho, aby záväzne posúdil existenciu právneho vzťahu medzi účastníkmi konania (porov. v tomto smere judikát R 15/2005).

Z obsahu spisu, ako aj pripojeného spisu Okresného súdu Galanta sp. zn. 8 C 131/2010 vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným sa vo veci vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam viedli celkovo 4 konania. V dôsledku už uvedeného treba preveriť predmet týchto konaní a okruh ich účastníkov.

V konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 10 Cbi 16/2008 bolo rozsudkom z 10. marca 2010 (kópia na č. l. 14 spisu) právoplatne rozhodnuté, že žalovaný je povinný vylúčiť tieto nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu.

V inom konaní bola rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 1 C 152/2009-223 (č. l. 47 spisu) zamietnutá žaloba žalovaného správcu konkurznej podstaty, ktorou sa tento voči žalobcovi domáhal okrem iného (po zmene žaloby 20. marca a 4. decembra 2009) určenia, že výlučným vlastníkom týchto nehnuteľností je úpadca. V odôvodnení tohto rozsudku sa súd zaoberal otázkou platnosti kúpnej zmluvy z 27. júna 2004, pričom dospel k záveru, že „predmetná kúpna zmluva bola uzavretá platne... Súd preto ako predbežnú otázku skúmal platnosť predmetného odstúpenia od kúpnej zmluvy... Právny úkon predávajúceho odstúpenie od kúpnej zmluvy bolo potom v rozpore so zákonom a s použitím ustanovenia § 39 OZ sa jedná o neplatný právny úkon. Pri neplatnom odstúpení od kúpnej zmluvy zostávajú zachované práva a povinnosti dohodnuté v kúpnej zmluve, ktorá bola uzavretá platne“. Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 9 Co 156/2013-300 z 29. apríla 2014 (č. l. 61 spisu) tento rozsudok potvrdil a v odôvodnení okrem iného doslova uviedol: „V konaní bol preukázaný opak, teda že vlastníctvo svedčí v prospech odporcu v 1. rade.“

Okrem toho sa žalobca domáhal svojho vlastníckeho práva už žalobou v konaní pred Okresným súdom Galanta sp. zn. 8 C 131/2010 petitom, ktorý je v podstate zhodný s petitom uplatneným v tu prerokúvanej veci (rozdielom je, že budovy nemajú súpisné čísla, ich označenie a umiestnenie je však inak totožné). Uznesením č. k. 8 C 131/2010-123 bolo toto konanie zastavené z dôvodu prekážky začatého konania. V odôvodnení sa doslova uvádza, že „dňa 12. marca 2009 bolo skutočne začaté konanie (rozumej: konanie Okr. súdu Skalica 1 C 152/2009) predmetom ktorého je totožná vec, aká je predmetom tohto konania a v ktorom vystupujú aj tí istí účastníci, ako v tomto konaní, ktorým podaním došlo k založeniu prekážky litispendencie, ktorá prekážka bráni tomu, aby o rovnakej veci, prebiehali súčasne dve konania a ktorá má za následok, že konanie neskôr začaté sa musí zastaviť, pretože litispendencia predstavuje nedostatok podmienok konania, ktorý nemožno odstrániť, súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a konanie, ktoré sa na tunajšom súde vedie pod sp. zn. 8 C/131/2010 a ktoré bolo začaté neskôr, v súlade so zákonnými ustanoveniami zastavil“. Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 10 Co 378/2010-141 toto uznesenie potvrdil, pričom v odôvodnení dodal: „Odvolací súd sa stotožňuje v celom rozsahu so záverom súdu prvého stupňa, že v danom prípade boli splnené podmienky na zastavenie konania z dôvodu litispendencie, keď na inom súde (na Okresnom súde Skalica, sp. zn. 1C/152/2009) už prebieha konanie s rovnakým predmetom konania, v ktorom vystupujú tí istí účastníci a toto konanie bolo začaté skôr podaním návrhu na pripustenie zmeny (rozšírenia) návrhu už dňa 20. 3. 2009.“ Obe uznesenia nadobudli právoplatnosť 24. novembra 2011.

Uvedenými uzneseniami č. k. 8 C 131/2010-123 a 10 Co 378/2010-141 tak bolo právoplatne (§ 159 ods. 3 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p.) vyslovené, že veci vedené na Okresnom súde Skalica pod sp. zn. 1 C 152/2009 a na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8 C 131/2010 sú totožné. Týmto záverom oboch súdov je viazaný aj tunajší súd v zmysle § 159 ods. 2 O. s. p. a nemôže opätovne preskúmať, či medzi oboma vecami je totožnosť. Prevedené na konkrétny predmet konania to znamená, že týmito uzneseniami bolo vyslovené, že vec, v ktorej sa žalovaný domáhal určenia svojho vlastníctva k nehnuteľnostiam voči žalobcovi (Okr. súd Skalica 1 C 152/2009), a vec, v ktorej sa žalobca domáhal určenia svojho vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam voči žalovanému (Okr. súd Galanta 8 C 131/2010) sú vecami totožnými na účely § 83 O. s. p.

Podľa názoru súdu to však znamená aj to, že tieto veci musia byť považované za totožné aj na účely § 159 ods. 3 O. s. p. Inak povedané, právoplatné rozhodnutie v spore 1 C 152/2009 by vytváralo prekážku rozhodnutej veci aj pre spor 8 C 131/2010. Jedinou výnimkou by bolo, ak by v konaní sp. zn. 1 C 152/2009 bola žaloba zamietnutá bez jej vecného posúdenia. Z obsahu rozsudku č. k. 1 C 152/2009-223 však vyplýva opak, pretože sa v ňom súd zaoberal aj platnosťou kúpnej zmluvy, ktorými žalobca nehnuteľnosti nadobudol, aj platnosťou následného odstúpenia žalovaného od nej. Krajský súd v potvrdzujúcom rozsudku č. k. 9 Co 156/2013-300 dokonca výslovne konštatuje, že v konaní bolo preukázané, že vlastníkom nehnuteľností je žalobca (v tamojšom konaní odporca v 1. rade). Tieto rozsudky by tak celkom jednoznačne zakladali prekážku rozhodnutej veci aj pre konanie 8 C 131/2010, a preto boli tieto veci považované za totožné.

Tu prerokúvaná žaloba je však zasa takmer navlas rovnaká ako žaloba prerokúvaná Okresným súdom Galanta v konaní sp. zn. 8 C 131/2010, o ktorej bolo konanie zastavené, a vedie sa medzi tými istými účastníkmi. Tu prerokúvanú vec tak treba posudzovať totožne ako vec 8 C 131/2010. Podľa toho, čo bolo uvedené vyššie, však rozsudok Okresného súdu Skalica č. k. 1 C 152/2009-223 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu bola vyriešená totožná vec ako bola prerokúvaná pod sp. zn. 8 C 131/2010 (keďže ich totožnosť bola právoplatne konštatovaná zastavením konania 8 C 131/2010). Ak však je tu prerokúvaná vec totožná ako bola vec 8 C 131/2010, potom pre tu prerokúvanú vec musí platiť to isté. Musí teda platiť, že tu prerokúvaná vec sp. zn. 5 Cb 37/2014 je totožná s vecou Okresného súdu Skalica sp. zn. 1 C 152/2009. Nevyhnutným dôsledkom tejto totožnosti je však záver, že právoplatný rozsudok vo veci 1 C 152/2009 musí vytvárať aj prekážku rozhodnutej veci pre tu prerokúvanú vec 5 Cb 37/2014. Iný záver by bol popretím právoplatného posúdenia totožnosti oboch vecí uzneseniami č. k. 8 C 131/2010-123 a č. k. 10 Co 378/2010-141.

Právoplatným rozsudkom Okresného súdu Skalica č. k. 1 C 152/2009-223 sa teda rozhodlo o spore o vlastníctvo medzi žalobcom a žalovaným tak, že výlučným vlastníkom sporných nehnuteľností je žalobca. Tento právoplatný rozsudok bráni tomu, aby sa prejednávala znova (§ 159 ods. 3 O. s. p.).

Na tom nič nemení ani tvrdenie Okresného súdu Skalica v uvedenom rozsudku, že žalobca bude musieť takúto žalobu podať. Ustanovenie § 159 ods. 3 O. s. p. je kogentným ustanovením a žiaden súd (okrem súdu rozhodujúceho o mimoriadnom opravnom prostriedku) nemôže prelomiť jeho účinky. Takéto prelomenie nie je opodstatnené ani údajnou nemožnosťou žalobcu dosiahnuť na základe rozsudku č. k. 1 C 152/2009-223 zmenu zápisu v katastri. Predovšetkým, aj pre okresné úrady - odbory katastra platí ustanovenie § 159 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého je právoplatný rozsudok záväzný pre všetky orgány. Ak rozsudok č. k. 1 C 152/2009-223 vytvára prekážku rei iudicatae pre iné súdy, tým skôr je záväzný aj pre orgány štátnej správy, ktoré sú povinné z jeho záverov vychádzať. Úlohou súdov pri prerokúvaní určovacích žalôb nie je robiť „servis“ pre účely katastra nehnuteľností. Okresné úrady podľa § 34 ods. 1 prvej vety zákona č. 162/1995 Z. z. (katastrálneho zákona) zapisujú vznik, zmenu alebo zánik práva zo zákona záznamom, a to na základe verejných listín a iných listín. Pod pojmom „verejná listina“ sa v § 8 ods. 1 písm. c) kat. zákona rozumejú okrem iného aj písomné vyhotovenia rozhodnutí štátnych orgánov, teda aj súdov. Okrem toho, podľa § 34 ods. 2 kat. zákona, ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom. Ak teda súd právoplatne rozhodol o tom, že určité právo k nehnuteľnosti svedčí v prospech určitej osoby, resp. že určitý úkon je neplatný, je kataster nehnuteľností povinný za základe toho postupovať a vykonať záznam.

Ako vyplýva z už uvedeného, rozsudkami č. k. 1 C 152/2009-223 a 9 Co 156/2013-300 bolo jednoznačne vyslovené, že odstúpenie žalovaného od kúpnej zmluvy so žalobcom je neplatné, kúpna zmluva zostáva platná a účinná a žalobca je vlastníkom sporných nehnuteľností. Kúpna zmluva bola pritom už do katastra nehnuteľností vložená (pod č. V-3055/04 z 18. augusta 2004), no následne bolo záznamom obnovené vlastnícke právo žalovaného v dôsledku jeho odstúpenia. Tieto skutočnosti tiež vyplývajú z rozsudku č. k. 1 C 152/2009-223. Jeho dôsledkom tak musí byť, že okresný úrad obnoví v katastri stav pred záznamom neplatného odstúpenia, teda že obnoví zápis žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti. Takáto povinnosť mu totiž vyplýva z § 34 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona. V tejto súvislosti treba poukázať na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 62/00 (č. 24/2003 ZNaU), v ktorom bola riešená podobná situácia (správa katastra neobnovila zápis vlastníckeho práva pôvodného vlastníka potom, čo rozsudok, na základe ktorého bola zapísaná iná osoba, bol v dovolacom konaní zrušený) a v ktorom ústavný súd vyslovil: „V právnom štáte (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) nemožno pripustiť taký postup orgánov verejnej moci, ktorý vo svojej podstate je nerešpektovaním právoplatného súdneho rozhodnutia, lebo tak dochádza k výraznému oslabeniu dôvery nositeľov základných práv a slobôd v právo a v jeho ochranu pred ústavne nekonformným zasahovaním zo strany orgánov štátnej (verejnej) moci.“

Je teda povinnosťou okresného úradu - odboru katastra zapísať žalobcu ako vlastníka sporných nehnuteľností, ak takýto záver vyplýva z právoplatného rozsudku v zmysle § 159 ods. 2 O. s. p. Ako už bolo uvedené, z rozsudku č. k. 1 C 152/2009-223 takýto záver jednoznačne vyplýva. Ak odbor katastra takýto zápis nechce vykonať, musí sa žalobca domáhať ochrany iným spôsobom. Nemôže však žiadať, aby súd len preto, lebo je to preňho „ľahšie“, porušoval zákaz prejednávateľ tú istú vec znova.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel súd k záveru, že o tu prerokúvanej veci sa už právoplatne rozhodlo v rozsudku Okresného súdu Skalica č. k. 1 C 152/2009-223. O tejto veci sa preto nemôže prejednávať znova, pretože tomu bráni § 159 ods. 3 O. s. p. Táto prekážka je neodstrániteľnou prekážkou konania, v dôsledku čoho súd podľa § 104 ods. 1 O. s. p. konanie zastavil.

O trovách bude z dôvodov hospodárnosti rozhodnuté až po právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 151 ods. 3 O. s. p.), taktiež o vrátení súdneho poplatku (§ 11 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde alebo ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde. V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je adresované, dátume a podpise odvolateľa uviesť tiež, v akom rozsahu sa toto uznesenie napáda, v čom sa toto uznesenie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.